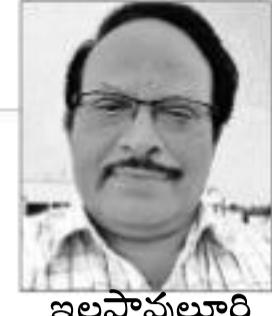

మానవ లోపం

కలి కోరలకు 30 లక్ష ల మందిని ఆహతిచ్చిన 1943 నాటి బెంగాల్ మహా మ్యారి కరువుకు ఆహార కొరత కారణం కానేకాదని, అప్పటి యుద్ధ కాల విపరీతంగా పెరిగిపోయి వీధులు శవాల గుట్టలయ్యాయని లోతైన పరిశోధనలు నిగ్గి తేల్చాయి. అప్పుడక్కడ వర్షాలు సాధారణం కంటే ఎక్కువగా కురిశాయని, పంటలు బాగా పండాయని అవి వెల్లడించాయి. కాని చర్చిల్ దేశంలోని ఆహార ధాన్యాలను విశేష స్థాయిలో తరలించుకుపోడంతో ఇక్కడ దొంగ నిల్వలు పెరిగి పోయి ధరలు ఆకాశాన్నంటి లక్షలాది సామాన్య జనం ప్రాణాలను బలి తీసుకు న్యాయి. ఇప్పుడు దేశంలో కరోనా మందుకు ఇదే దుస్థితి దాపురించినట్టు వార్తలు చెబుతున్నాయి. దామన్లో గల బ్రిక్ ఫార్మా సంస్థ వేలాది వయల్న రెమ్డిసివిర్ (కండు) ను విదేశాలకు పంపించడం కోసం దాచి ఉంచిందని ఉప్పందండంతో దానికరిని ముంబై పోలీసులు అరెస్టు చేసి దాదాపు గంట సేపు ప్రశ్నించారు. రెమ్డిసివిర్, కీకాలు, ఆక్సిజన్ సిలిండర్లు వంటి అత్యవసర ఔషధాల దొంగ నిల్వలపై విరివిగా జరపాలని కేంద్ర హోం శాఖ ఎట్టుకేలకు నిర్ణయించింది. రాష్ట్రాల పోలీసుల సమాహకారాలతో కూడిన వ్యాహస్ని సిద్ధం చేసిందని వార్తలు చెబుతున్నాయి. అంటే దేశపొణాలను విచ్చుల విడిగా కాటేస్తున్న కరోనా పడగ నీడలో కూడా మృత్యు వర్తకం కరంగా సాగుతున్నదని భావించడానికి వెనుకాడనవసరం లేదు. కరోనా సెకండ్ వేవ్ అనుపత్రుల్లో పరుపులు దొరకడం లేదు. ముందుగా లక్ష రూపాయలు డిపాజిట్ ఆరినే ప్రైవేటు అనుపత్రులు అనుమతిస్తున్నాయని వార్తలు చెబుతున్నాయి. కొన్ని స్వశానాలకు తీరిక చిక్కడం లేదు. ఈ నేపథ్యంలో దిక్కుమొక్కలేని సాధారణ జనం, టికీ దూరాన్ని తొలగించుకోడం కోసమే రెక్కలు ముక్కలు చేసుకునే కష్టపొటు ప్రజలు చేసి దుస్థితిలో ఉంటారో డంహించవచ్చు. వారికి కొవిడ్ సోకితే ఆదుకునే వారు ఎవరు? కొరత ఏర్పడిందని, అదనపు సరఫరాలతో ఆదుకోవాలని పది పన్నెందు రోజుల మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రానికి మొరపెట్టుకున్నది. కేంద్రం ఆ మొరను వినిపించుకోందురు దాడితో దానిపై విరుదుకు పడింది. టీకా కొరత అనేది పచ్చి అబద్ధమని, మహా భుత్వం కావాలని దీనిని రాజకీయం చేస్తున్నదని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యారోపణకు ఉచింది. ఒక్క మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వమే కాదు చత్తీన్సగడ్, బడిశా, ఆంధ్రప్రదేశ్, ధిల్లీ తదియేతర పార్టీల పాలనలోని రాష్ట్రాలు కూడా టీకా కొరత గురించి ఆర్తనాదాలు చేస్తు గుజరాత్లో కూడా వ్యాక్సిన్ కొరత ఏర్పడిందని సమాచారం. ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గోగుల అవసరాలను నిర్దిష్టం చేసి ఉత్తరప్రదేశ్కు రెమ్డిసివిర్ మందును సరఫరా తెలుస్తున్నది. బెడ్లు, అంబులెన్సుల కొరత కూడా ఏర్పడింది. ఏడాది క్రితం కరోనా మంతటినీ పీడించి లక్షల మందిని బలి తీసుకున్నప్పటి పరిస్థితికి ఇప్పటికి మన ఏ మాత్రం మెరుగుదల కనిపించడం లేదు. అప్పుడు బెడ్లు, తళ్ళణ వైద్య సహాయ మర్మికణం ఇలాగే మృత్యు తాండవం చేసింది. టీకా అందుబాటులోకి వచ్చిందని సంబంధపడుతుంటే దానికి కొరత దాపురించింది. ఈ దుస్థితికి విరుదుకుపడకుండా ఉండవలసిన అత్యవసర బాధ్యత గల దేశ పాలకులు ముమ్మర ఎన్నికల ప్రచారంలో కలై ఉన్నారు. ఎప్పటి నుంచో నిధుల కొరతను ఎదుర్కొంటున్న దేశీయ టీకా ఉత్సత్తు ఇప్పుడిప్పుడే రుణ సాకర్యం కల్పిస్తున్నట్టు తెలుస్తున్నది. ఇల్లు కాలుతుంటే బావి మొదలు పెట్టినట్టున్నది. సెకండ్ వేవ్ కరోనా యువత ప్రాణాలపై గురి పెట్టినట్టు ఉంటే క్రితమే నిపుణులు హెచ్చరించారు. వారికి ఇప్పటికీ టీకా పంపిణీ కావడం లేదు. ఇప్పు ఎన్నికల ప్రచార సభలకు జనాన్ని వేలు, లక్షల సంబ్యులో తరలించుకుపోతు మరొక వైపు లక్షలాది మంది భుజాలు ఒరుసుకొని కుంభమేళా స్నానాలు చేస్తున్నారు. జాగ్రత్తల గురించి హెచ్చరించి ప్రతి ఇధ్దరి మధ్య దూరం పాటించేటట్టు, మాసుక్కల రించేటట్టు చూసి తీరవలసిన పాలక పెద్దలు, రాజకీయ పార్టీల నేతలు ఒట్లు కోసం ఆ గులికి వదిలేస్తున్నారు. ఇలా ప్రజల నుంచి పాలకులు, పార్టీల నాయకుల వరకు యిల్లోనూ అశ్చర్థ, అజాగ్రత్త పెరిగి పేరుకుపోతున్నది. మొదటి అనుభవం వల్ల గుణ పీర్పుకొని ఏడాది గడిచిపోయినా జాగ్రత్తలు తీసుకోడంలో మనం గుండు సున్నాను న్యాయము. బాధ్యత గల నుపరిపాలన కొరవడిన చోట ప్రాణాలను బలి తీసుకునే మహాగాలకు కొరత రాదని రుజువుతున్నది.

ಮುರ್ಕಿ ಮೊಹನ ರಾಘವ

పృత్యదేవత కోరల్లో చికిత్స

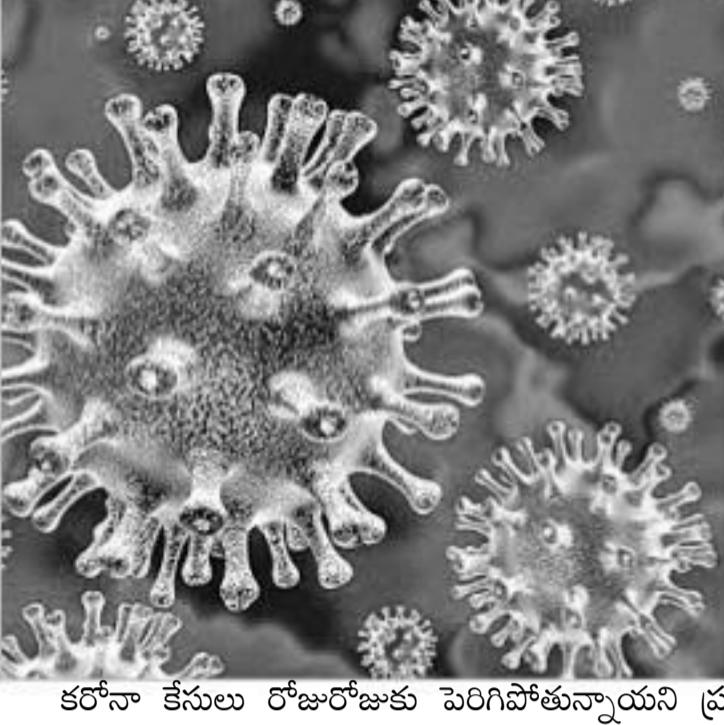
గ త సరవాన్నిపర ఆ సమ
యంలో భారతదేశమే
కాదు.. పపంచం మొత్తం ఒక
చెరసాలగా మారిపోయి ఉంది.
రోడ్డు మీదికి రావాలంటే జనం
గజగజ వణికిపోయారు. కరో
నా భూతం ఎక్కుడ పొంచి ఉన్న
దో, ఏ పొదల మాటున దాక్కు
నుదో, ఏ క్షణం మీదపడి ప్రాణం
తీక్కుండోని వ్యవహరులు -

అన్నరదనన భయపడుతూ త్రమాలిన చావు చావడం కన్నా, వడం ఉత్తమం అంటూ తలుపులు వురు. పొరపాటున ఎవరైనా రోడ్డు కొట్టారు పోలీసులు. ఈ రోజు నాలు అనే వార్త టివిలో కనిపించయారు. సమీప బంధువుల ఇళ్లలో కనీసం వెళ్లి పరామర్థించడానికి ల్లిట్లు చేసుకుంటే యాభై మంది, ఈ అంటూ ప్రభుత్వాలు ఆంక్షలు రో హజరైన వారికి కరోనా సోకిన ధికి ముళ్ల కంచెలు... రాష్ట్ర రాష్ట్ర దేశ సరిహద్దుల మూసివేత, విమానంద్, సినిమా హళ్లు, దుకాణాలు, గలు, ఒకబేమిటి... సకలం బంద్.. పులు మినహా. ఇదంతా ఎప్పుడు? కేసులు నమోదు అవుతున్నప్పుడు. రాటికి కొంచెం చల్లబడింది.

ఖలుగా కరోనా రెండో దశ మొదటికి కేసులు దేశ వ్యాపంగా లక్షల్లో లక్షల్లో రెండు వేల నుంచి పది వేల మరణాలు డజిస్టు సంఖ్యను మించి ప్రభుత్వాలు నిరుదు అమలు చేసిన చం లేదు. లాక్డౌన్, కర్మాయలు కొన్ని రాష్ట్రాల్లో పారశాలలు, కళాప్రాల్లో నడుస్తున్నాయి. వైన్ పోపులు, సినిమా హళ్కుకు అనుమతులు కలాపాల మీదా నిపేధాలు లేవు. ఈ ఉపయోగించండి మీ జాగ్రత్తలో వేసుకోండి... లాక్డౌన్ అంటే అని నిర్మాహమాటంగా కేంద్రం, పైగా అయిదు రాష్ట్రాల్లో అసెంబ్లీ

కలు, స్థానిక ఎన్నికలు జరుగుతున్నికల వాయిదాను కోరుతూ కొన్ని స్తున్నాయి కోర్టులు. విచ్చలవిడిగా యియి. పార్టీలు నిర్వహిస్తున్న మీటిం జనం హజరవుతున్నారు. భౌతిక కరిమీద మరొకరు పడి తోసుకుం ఇక మాస్కులు అనేవి గడ్డాలకు

“ దేశ వ్యాప్తంగా వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియ మొదలైంది. మొదట్లో రెండు నెలల పాటు వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియ సజావుగా సాగినప్పటికీ, క్రమంగా అవసరానికి తగిన సరఫరా లేక ప్రక్రియ మందగించింది. చాలా ఆసుపత్రుల ముందు క్యాలు కనిపిస్తున్నప్పటికీ సరఫరా లేకపోవడంతో యాజమాన్యాలు చేతులెత్తే శాయి. ఇటీవల తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు సుమారు నలభై లక్ష్ల డోసులు కావాలని కేంద్రానికి విజ్ఞప్తి చేస్తే వారు ఎనిమిది లక్ష్ల డోసులు మాత్రమే సరఫరా చేయగలిగారంటే కేంద్రం కూడా తన నిస్సహయతను ప్రకటించినట్టే అని అర్థం చేసుకోవాలి. అంటే వంద మందిలో ఇరవై మందికి మాత్రమే వాక్సిన్ అందుబాటులో ఉన్నదని అర్థం. మరి ఇలాగైతే వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియ ఎలా వేగం పుంజుకుంటుంది? ఇది కేంద్రం అసమర్థతనే అనుకోవాలి.

త్వాలు హెచ్చరిస్తున్నా జనం పట్టించుకోవడం లేదు. దూరంగా పోలీసులు కనిపిస్తే జరిమానాను తప్పించుకోవడానికి గడ్డానికి వేలాడుతున్న మాస్కును పైకి జరుపుకోవడం, పోలీసులను దాటగానే మళ్ళీ కిందికి జరుపుకోవడం కనిపిస్తున్నది.

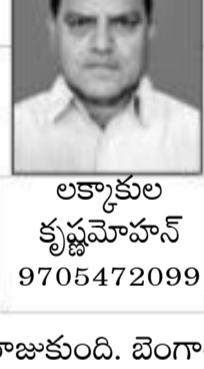
కొన్ని నగరాల్లో ఎంత వసూలు చెయ్యాలో పోలీసులకు టార్గెట్లు విధించారు. దాంతో పోలీసులు లారీలు రుఖిపించకుండా, చలానాలు ఇచ్చేసి భుజం తట్టి పంపిస్తున్నారు. ఆ సమయంలో పర్సులో డబ్బు లేకపోతే తరువాతైనా చెల్లించే మహత్తరాఫవకాశం కల్పించారు. మాస్కు అంటే ఘలానా మాస్కు వాడాలని నిబంధన ఏమీ లేదు. పోలీసులు కనిపిస్తే జేబు రుమాలు కూడా మాస్కు లా మారిపోతుంది కానేపు! రద్ది ప్రదేశాల్లో ఎక్కడా భౌతిక దూరం అనేది మచ్చుకు కూడా కనిపించడం లేదు. గతంలో మాదిరిగా షాపుల వారు కూడా వినియోగదారులను హెచ్చరించడం లేదు. గతేడాది ఈ కరోనా అంక్షల కారణంగా లక్షలాది మంది తమ ఉపాధిని, ఉద్యోగాలను కోల్పోయారు. కొందరు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు. వందలాది కిలోమీటర్ల దూరాన్ని ఎర్రని ఎండల్లో కాలినడకన ప్రయాణించారు వలసకార్యకులు. ఆ క్రమంలో దారిలోనే మరణించినవారు వేలలో ఉన్నారు. కరోనా వైద్యులు కూడా రకరకాలుగా వ్యాక్సిన్ గూర్చి చెబుతున్నా కొన్నికొన్ని రకాల మందులు వాడే వారు వ్యాక్సిన్ వేయించుకి ద్వని కొందరు చెబుతుంటే, ఎలాంటి సంకోచాలు లేకుండా అందరూ వేయించుకోవచ్చని మరి కొందరు చెబుతున్నారు.

అలాగే ఏ వస్తువును ముట్టుకున్నా విధిగా శానిటైజర్తో పుప్పు చేసుకోవాలి. బజార్ నుంచి రాగానే బట్టలు మొత్తం విషయాలను చెయ్యడం ఉత్తమమం. మన రక్షణ బాధ్యత మనకరోనా ఎన్నటికీ తనంతట తాను మన జోలికి రాదు. మాంసాన్ని తప్పకుండా మన్నిస్తుంది! తన్నాత జాగ్రత్త!

బునలు కొట్టి కాటేస్తున్న కరోనా

మృత్యుదేవత కోరల్లో చిన్న గంజి తాగుతూ ఇంట్లో కూడా బిగించుకుని ఇళ్లలో కూడా మీద కనిపిస్తే లారీలు వివంద కేసులు, నాలుగు గానే భయంతో బిక్కుచచ్చి మరణాలు సంబంధించాయి. కూడా సాహసించ లేదు అంత్యక్రియలకు ఇరవై విధించాయి. ఆ కొద్ది సుఉండంతాలు ఉన్నాయి. ఫీనికి మధ్య ఇనుప కంచె నాలు బంద్, బస్సులు, రైపులు, పోటుళ్లు, కిరాణా ఒక్క ఆసుపత్రులు, మెడికల్ రోజుకు వందా రెండు వంశాలు కొవిడ్ భూతం డిసెంబరు మరి ఇప్పుడు? గత నెల లైండి. మొదలైన పది రెండు సమాధు అవుతున్నాయి. కేసులు బయటపడుతున్నాయి. అయినప్పటి ఆంక్షలు నేడు పట్టించు ఉండవ అని ప్రకటిస్తున్నాయి. శాలలు మూసేశారు. కొన్ని బార్లు బార్లు తెరుచుకున్నాయి. ఏ వ్యాపారాలు మాస్కులు వాడండి, శాస్త్రమీరుండాలి. కరోనా వస్తే ఆర్దిక వ్యవస్థ కుప్పుకూలు రాప్పాలు కూడా ప్రకటించాయి. ఎన్నికలు జరుగుతున్నాయి. కొన్ని రాప్టోల్లో ఉపస్థితిల్లో ఉన్నాయి. కరోనా పేరు చెప్పాల్సి పోటీలు కోర్టుకు వెళ్లే తీర్చాలు రాజకీయ సభలు జరుగుతాయి. గులకు తండ్రోపతండ్రాలు దూరం పాటించడం లేదా టున్నారు, నెట్టుకుంటున్నాయి. అలంకారంగా మారిపోయడం లేదు. ఆడా మగా నాల మాదిరిగా వాడుకుంటాయి.

ఎన్నికలు ఒక ప్రిమానం!

పం
చ
రా
గద
ప్రస
కర
రిత్త
రో ఇచ

దు.. దేశంలో ఎక్కడో చోట లేదా ఏదో ఓ ష్టుతంలో ఎన్నికలు జరం చూస్తూ నే ఉన్నాం. పుతుతం దేవ్యాప్తంగా నోనా వైరన్ మహమ్మారో పాటు ఎన్నికల ఫీవర్ కా రెండు విడతలు జరకీయాలు చూస్తే పాతాకారంలో ఉన్న పార్టీలేటం విపొదమే. పెద్ద రూరించి ఉంటే చాలా అవకాశం ఉండేది. ప్రక్క దఫొ కాకుండా ఎదుర్వహిస్తున్నారు. అంటే దు వారాల పాటు ఎన్ని రాయించాల్సి ఉన్నాంది. కోడ్ అడ్డంకిగా మారుకల విధులకు నియమిం అధికారిక బాధ్యతలు. దీంతో ప్రజలు ఇబ్బంది.

ఎన్నికల గణాంకాలను కళ్ళ బైర్లు కమ్మాల్సిందే. సాధారణ ఎన్నికలు రూ.10.5 కోట్ల భారం రణ ఎన్నికల విషయాట్లకు చేరింది. గతంలో వ్యక్తి నిజాయితీ పరుడా వేసేవారు. ప్రస్తుతం పరియ్యాయి. ప్రస్తుతం పరిమారిపోయాయి. ఎన్ని కొనుగోలు చేయాల్సిన త్తంలో డబ్బు లేదా ఖరీనా ఒట్లు పడతాయని ఎంచెన్ విడుదల చేసిన నీ రాజకీయ పార్టీలు మా. 60 వేల కోట్లు ఎన్ని బిడ్డలు కొట్టినట్లు తేల్చి నుత్తంలో డబ్బు వ్యధా న్నే అర్దం అవుతోంది. కి గరిష్టంగా రూ. 70 మిషన్ అనుమతిస్తోంది. నివేదిక ప్రకారం చూస్తే కోట్ల వరకు అభ్యర్థులు.. రూ.12 వేల నుంచి ఒట్లర్కు డబ్బు మంచి కల్లో పట్టుబడ్డ డబ్బు, నువ్వెన వస్తువుల గురించి ఎన్నికల కమిషన్ పట్టు గురించి వెల్లడించింది. 3,500 కోట్ల విలువైన చేసుకోగా.. వాటిలో ద్రవ్యాలు, రూ.839 వస్తువులు రూ.54 కోట్ల వరకు స్వాధీనం చేసుకుంది. మన నాయకులు ఎన్నికల్లో గిలవడానికి ఖర్చు చేసిన సామ్య ఇది అని చెప్పడానికి ఇది ఒక ఉదాహరణ మాత్రమే.

2019 సాధారణ ఎన్నికల్లో పోటీ చేసిన అభ్యర్థుల చరిత్ర తెలుసుకుంటే అభ్యర్థులు ఎంత సంపన్నులో తెలిసిపోతుంది. బిజెపి నుంచి పోటీ చేసిన 363 మంది అభ్యర్థులు కోటీశ్వరులు, అటు తర్వాత కాంగ్రెస్ నుంచి పోటీ చేసిన 349 మంది అభ్యర్థులు కోటీశ్వరులే. అలాగే ప్రాంతీయ పార్టీల్ని టెడిపి, ఎన్వఎడి, ఎషఎడిఎంకె అభ్యర్థులంతా కోటీశ్వరులే. దేశంలోని అత్యంత సంపన్నులు దేశంలోని అత్యంత పేద ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. అలాగే అభ్యర్థుల నేరస్తుల చిట్టా కూడా పెద్దదే. డబ్బుతో పాటు కండబలం అదనపు క్యాలిఫికేషన్. అసోసియేషన్ ఆఫ్ డెమోక్రాటిక్ రిఫోమ్స్ (ఎడిఆర్) విడుదల చేసిన సర్వోలో 44 శాతం మంది ఎంపి ఆస్తుల రూ. ఒక కోటీ కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాయని, దాదాపు సగం మంది ఎంపిలపై క్రిమినల్ కేసులు న్నాయని తేటతెల్లం చేసింది. 2014 లోకసభతో పోల్చుకుంటే నేరస్తుల సంఖ్య 26 శాతం పెరిగింది. అలాగే 124 మంది ఎంపిలు అంటే 24 శాతం మంది నాన్ గ్రాహ్యయేట్లు. ఒక ఎంపి మాత్రం తాను నిర్ణయాన్ని దిని తనకు తాను ప్రకటించు కున్నారు. మరో ఎంపి తనకు చదవను రాయడం రాదని చెప్పుకున్నారు. ఇవ్వన్నే ఒక ఎత్తుయితే చాలా రాప్టాల్లో ఎన్నికలకు ముందు పార్టీలు మారడం సర్వసాధారణమైపోయింది. అధికారంలోకి తమ పార్టీ రాదనుకుంటే రాత్రికి రాత్రే కండువాలు మారి పోతాయి. దీనికంతటికి అధికార కాంక్ష అని చెప్పు కోవచ్చు. కొన్ని రాప్టాల్లో పెద్ద ఎత్తున పార్టీలు మారడం స్థానిక ప్రభుత్వాలు కుప్పకూలిన వైనం మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. గత కొన్ని సంపత్తురాల నుంచి రాజకీయాలు పూర్తిగా అవస్తితిమయం అయిపోయాయి. రాజకీయ నాయకులు కూడా ఏం చేస్తారు పాపం! వచ్చే ఎన్నికల కోసం ఇప్పటి నుంచే వనరులు సమకూర్చుకోవాల్సి వస్తోంది. అధికారం లోకి లేకుంటే ఒక్కక్షణం కూడా వీరుండలేరు కదా! ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ఎన్నికల్లో వ్యక్తిగత దాడులకు దిగడం, బెదిరించడం సర్వసాధారణం అయి పోయాయి. కులాలు, మతాల మధ్య చిచ్చుపెట్టడం ఎన్నికల ప్రచారం మామూలు అయిపోయాయి. వాస్తవానికి ఎన్నికలు వాస్తవాలపై పోరాదాలి కానీ, తాము అధికారంలోకి వస్తే అన్ని ఉచితంగా ఇస్తా మంటూ ఆకర్షించడం, ఆకర్షించడం పదజాలంతో ఆకట్టుకోవడం ప్రస్తుతం జరగుతున్న ఎన్ని కల్లో చూస్తున్నాం. ప్రస్తుతం పోటీ చేస్తున్న అతి పెద్ద పార్టీలు మాత్రం సుపరిపాలన అందిస్తామన్న మాట మచ్చక్కెనా కనిపించడు. అన్ని పార్టీలు తాయిలాలు అందిస్తామని హమీల పర్వం గుప్పిస్తున్నాయి. ఒక దానితో ఒకటి పోటీపడి తాయిలాలు ప్రకటించే శాయి. బెంగాల్ ఎన్నికల ప్రచారం మాత్రం మరింత హద్దు మీరిపోయింది.

ప్రస్తుతం పరిస్థితులు చూస్తుంటే ఎన్నికల సంస్కరణ దేశంలో ఎన్నికలు అంటే అదో ప్రహసనంగా మారిపోయాయి.

ప్రిల్ 20 1981 వాడు ఆదివాసి యోదులు రాంజి గోండు. బిరు అపుటికే అనుమతి ఇచ్చిన సభకు తక ఔమే 144 మగ పోలీపులు నెత్త

ఐ ముండు, కొమురం భిమ త్యాగాల బాటను ఆధారం చేసుకొని ఆదివాసీ హక్కుల కోసం ఇంద్రవెల్లి దండు కట్టిన దండకారణ్య ఆదివాసులు. ఉప్పేత్తున పిడికిలెత్తిన రోజుది. ఆనాటి ఇంద్రవెల్లి సంఘటన ఇంకా మనల్ని వెంటాడుతున్నది. ఆదివాసీ జనం భూమి భుక్తి విముక్తి కోసం చెయ్యి చెయ్యి కలిపి మా ప్రాంతానికి, మా భూములకు అడవి భనిజ సంపదలకు భంగం కలగుకూడదని సాపుకార్లు, చాకీదార్లు, వడ్డి వ్యాపారుల దోషించి దళారుల నుండి విముక్తి కావాలని పిడికిలెత్తి ఏర్పాటు చేసు కున్న సమావేశంలో పోలీసు తూటాలకు రక్తం చింది ఇంద్రవెల్లి ఎఱుపెక్కిన రోజు. వామపక్ష విఫ్పవోద్యమ చరిత్రలో అది ఒక విషాద ఘట్టం. బ్రిటిష్ పాలకుల కర్డుశత్యానికి జలియన్ వాలాబాగ్ ఒక కొండ గుర్తు. అయితే స్వాతంత్య అనంతరం ఇంద్రవెల్లి ఘటన అలాంటిదే. ఆ రోజు ఇంద్రవెల్లి వారసంత (అంగడి) ప్రతి వారం చెట్లు, గుట్టలు, వాగులు వంకలు దాటి వారానికి సరకులు కొనుక్కోవడం అలవాటు. అక్కడ ఎదో మీటింగ్ జరుగుతుంది. పోదు భూములకు పట్టాలు, వడ్డి వ్యాపారులు, ఫారెస్టుల ఆగడాలు గురించి మాట్లాడుతారట అని అమాయక ఆదివాసీలు అంగడి సరకులు కొనుక్కొని అందరు సభ వైపు బారులు తీశారు. ఈ సారి సంతకు గుడాల నుండి అనుకున్న దాని కంటే అధిక మొత్తంలో రాగలిగారు. విషయం ఏమిటంటే అంతకు ముందు సభకు అనుమతి ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ సభకు ఆదివాసులందరూ ఒక్కసారి తండోపతండూలుగా కదులుతూ ఉంటే దోషించి సాపుకారులు, వడ్డి వ్యాపారులు కొంపలు మునిగిపోయినట్లుగా సభ విజయవంతం జీర్ణించుకొని దౌర్ఘాగ్యాలు. ఆదిలాబాద్ పరుగెత్తి జిల్లా ఉన్నత స్థాయి అధికారులు ఎన్సి, జిల్లా కలెక్టర్, ఆర్డిషన్ ముందు హాజరై ఆదివాసులందరూ మాపై దాడికి యత్నిస్తున్నారని నమ్మబలికి ఈ సభ నక్కల్ని సభ, నక్కల్ని సానుభూతిపరులు నిర్వహిస్తున్నారని అధికారుల్లో పుకార్లు పుట్టించి వెయ్యడం స్తోల ఛాతీలపై చెయ్యి వెయ్యడం మానవ మృగాలలాగా ప్రవర్తించడం జరిగింది. పోలీసు చర్యలు ఆదివాసీ మహిళలు అవమానంగా భావించి పోలీసులపై కోపంతో దాడి చేశారు. ఇదే అదునుగా భావించిన పోలీసులు ఆదివాసులపై టీయర్ గ్యాస్ వదిలి మతికోల్సీయిన జనంపై విరుచుపుడి పిట్టల్ని కాల్చి చంపినట్టు కాల్చి చంపారు. ఆనాటి పోలీసులు ఏకపక్ష కాల్పుల్లో ప్రభుత్వం ప్రకటన మాత్రం కేవలం 13 మంది చనిపోయారని ధ్రువీకరించారు. కానీ ఆ ఒక్కరోజే చనిపోయిన సంఖ్య 60 మందిగా భావించారు. కొంత మంది గాయపడిన వారు కాదుకాదు సుమారు 400 మంది చనిపోయారని ఆదివాసీ పెద్దలు చెబుతున్నారు. కొద్దిమంది శవాలను లారీలో నింపి ఆదిలాబాదుకు తీసుకొనిపోయారు. ఆ కాల్పుల సమయంలో ఎవరు ఎక్కడి నుండి కాలుస్తున్నారో ఎవరు చనిపోయారో ఎంత మందికి గాయలైనాయో తెలియని పరిస్థితి. ఆర్ట్రనాదాలతో ఇంద్రవెల్లి దద్దరిల్లింది. తుపాకీ తూటాలకు చెల్లాచెదురై ఎక్కడపడితే అక్కడ పడిచనిపోయిన శవాలు గత్తర వాసనపట్టినాయి. ఇంద్రవెల్లి పోరాటంలో మరణించింది ఆదివాసీ ప్రజలే. ఎలాంటి ఆయుధాలు లేని నిరాయుధులైన అమాయక ఆదివాసులను నక్కలైట్లుగా చిత్రీకరించి కాల్చిన ఆదివాసీ అమరుల గుర్తింపు కొరకు అమరులను స్వరించుట కొరకు 1985లో 80 అదుగుల ఎత్తులో స్థాపం నిర్మాణం జరిగింది. 1987 జూన్ నెలలో గుర్తు తెలియని దుండగులు, పోలీసులు కలిసి అర్ధరాత్రి బాంబులతో స్థాపాన్ని పేల్చివేశారు. అయినా అమరుల చిహ్నాన్ని తిరిగి 1987 సెప్టెంబరులో నిర్మించడం జరిగింది. మరణించిన వారిని తలుచుకోవడం మానవ ధర్మం అది వీరోచిత పోరాటంలో అనువులు బాసిన వారిని స్వరించుకోవడం మహాధర్మం.

ఆయిదులున వంపు యారథ్యలు

A black and white portrait of a man with dark hair and glasses, wearing a suit and tie. He is looking slightly to the right of the camera.

సిక, కార్యదక్షతకు మచ్చి ప్రాజలచ్చన కెత్తాబ నర్దార. నర్దార గాతు లచ్చన్న, వి.వి.గిరి, నేతాజి సుఖాచ్చ చంద్రబోస్, జయంతి ధర్మతేజ మొదలగు అనేక మంది జాతీయ నాయకులతో కలిసి భారత దేశ స్వాతంత్య పోరాటాలలో పాల్గొని అనేక పర్యాయాలు జైలుకు వెళ్ళారు. ప్రకాశం పంతులు, బెజవాడ గోపాల రెడ్డి మంత్రివర్గంలో మంత్రి పదవి నిర్వహించిన లచ్చన్న మద్యపాన నిషేధం విషయంలో ప్రకాశం పంతులుతో విభేంచి, అవిశ్వాస తీర్మానం ప్రవేశపొట్టి, ప్రకాశం ప్రభుత్వ పతనానికి కారణభూతుడయ్యారు. చిన్న రాప్టాల ఏర్పాటుకు మద్దతు ప్రకటించారు. తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధనకు నాటి ఉద్యమ నేత మరి చెన్నారెడ్డితో చేతులు కలిపారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర అవసరాన్ని, బెచిత్యాన్ని వివరిస్తూ పుస్తకం రాశారు. ఇందిరాగాంధీ అత్యవసర పరిస్థితి విధించినప్పుడు వ్యతిరేకించి స్వేచ్ఛ కోసం పోరాదారు. చౌదరి చరణ సింగ్, జయప్రకాచ్ నారాయణ, మసానిలతో కలిసి పని చేశారు. తెలుగులో మంచి ఉపన్యాసకుడుగా, రాజాజీ ఉపన్యాసాల అనువాదకు డిగా చరిత్ర ముద్ర వేయించుకున్న బడుగువర్గ పోరాట యోధుడు లచ్చన్న. ఉత్తర కోస్తా కళింగ సీమలో ఉధ్యానం ప్రాంతాన (నాటి గంజాం జిల్లా) సోంపేట తాలూకాలో బారువా అనే గ్రామంలో 1909 ఆగస్టు 16 వ తేదీన ఒక సాధారణ బీద గొడ కుటుంబములో గొతు చిట్టయ్య, రాజమ్మ దంపతులకు జన్మించారు. 1932వ సంవత్సరంలో శాసనోల్లం ఘన ఉద్యమంలో పాల్గొనుందుకు లచ్చన్నను రాజమండ్రి జైల్లో ఐదు మానాలు ఉంచారు. అంటరానితనం నిర్మాలన. అంటరానితనం మీద

చవట్టన హరజన రక్షణ యాత్రలు ప్రజలను బాగా ప్రభావం చేశాయి. ఆచార్య గోగినేని రంగాతో లచ్చన్న స్నేహం రాష్ట్ర రాజకీయాలలో ఒక నూతన శకాన్ని ఆరంభించింది. మహాత్మాగాంధీ, పండిట్ నెహ్రూ గురు

శిఖ్య సంబంధం లాంటిదే రంగా లచ్చన్నల సంబంధం. 1935లో రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ సోపలిస్టు పార్టీ శాఖ ఏర్పడినప్పుడు దానికి అతను సభ్యుడుగా ఎన్నికయ్యారు. 1942లో జరిగిన క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పాల్గొన్న లచ్చన్నను ప్రభుత్వం అఱి ప్రమాదకరమైన వ్యక్తిగా గుర్తించి, ఆయనను పట్టి యిచ్చిన వారికి రూ. 10,000 బహుమతిని ప్రకటించింది. చివరకు ప్రభుత్వమే అతనిని బంధించి మూడేళ్ళు జైల్లో ఉంచి 1945 అక్టోబరులో విడుదల చేసింది. 1961లో రాజాజీ ఏర్పాటు చేసిన స్వతంత్ర పార్టీకి ఆంధ్రప్రదేశ్ శాఖకు సర్దార్ గౌతు

లచ్చన్న అధ్యక్షుడు. 1978లో లచ్చన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో అధికార ప్రతిపక్ష నాయకుడుగా ఉన్నారు. పట్టిక అక్సోన్ట్ చైర్మన్గా ఆరోజుల్లో పనిచేశారు. కొంతకాలం బహుజన పార్టీలో పని చేసిన లచ్చన్న ఆత్మవాత అన్ని రాజకీయ పార్టీలతో తెగతెంపులు చేసుకుని పార్టీలకు అతీతంగా బడుగు వర్గాల సంక్షేమానికి కృషి చేస్తూ వచ్చారు. అణగారిన వర్గాల ఆశాజ్యోతి సర్దార్ గౌతు లచ్చన్న 2006 ఏప్రిల్ 19 న కన్న మూశారు.

* రామ కిష్టయ్య సంగన భట్ట

9440595494

